

حذف دوباره عادل

آخرین امید هواداران عادل فردوسی‌پور برای دیدن برنامه‌های ورزشی او بر باد رفت؛ از دیروز شماری از رسانه‌ها خبر داده‌اند صدا و سیما به برنامه هفتگی و اینترنتی «۹۹» مجوز نداد؛ برنامه‌ای که قرار بود عادل فردوسی‌پور تهیه‌کننده و مجری آن باشد و به صورت هفتگی بازی‌های لیگ برتر فوتبال را بررسی کرده و بر بستر اینترنت منتشر شود.

امروز خبر رسید صدا و سیما که چند وقتی است مسئولیت اعطای مجوز به برنامه‌های تلویزیونی را عهده دار شده است، با درخواست عادل فردوسی‌پور موافقت نکرده است. این در حالی است که جنجال‌ها بر سر شبکه نمایش خانگی، رقابت با آن و بحث اینکه نظارت بر آن برعهده وزارت فرهنگ است یا صدا و سیما، به یک کلاف در هم پیچیده تبدیل شده است.

مجری محبوب دو دهه گذشته تاکنون به این خبر واکنش نشان نداده است، اما علی‌سعد سرپرست معاونت کاربران و تنظیم‌گری اجتماعی ساترا در واکنش به این خبر در توئیتر نوشت: «شرط طرح برنامه‌ها در شورای موافقت کلی انتشار، نبود موانع حقوقی، قضایی و امنیتی است که در مورد برنامه ۹۹ که به درخواست فیلیمو و کافه بازار مطرح شده بود، به دلیل عدم دریافت مکتوب استعلام مراجع مسئول، عملاً موضوع قابل طرح و بررسی توسط شورای مذکور نبود.» سخنانی که نشان می‌دهد این درخواست فعلاً در شورا مطرح نشده است. خیلی از طرفداران امیدوار بودند که بتوانند با برنامه «۹۹» دوباره همراه عادل فردوسی‌پور باشند، ولی هنوز سرنوشت این برنامه مشخص نیست.

عادل فردوسی‌پور چند روز پیش در حاشیه دریافت جایزه سوتا، عنوان کرد: «همیشه در کلاس‌های درس در دانشگاه، به شاگردانم می‌گفتم که از ایران مهاجرت نکنید، در کشورتان بمانید و آن را آباد کنید و با سختی‌های موجود دست و پنجه نرم کنید. هنگامی که در سال ۹۷ بدون هیچ دلیلی از صدا و سیما کنار گذاشته شدم، دانشجویهایم درباره ماندن و موفقیت در ایران مجدداً از من سؤال می‌پرسیدند و من دیگر چیزی برای گفتن به آنها نداشتم.»

عادل فردوسی‌پور مجری برنامه فوتبالی «۹۰» یکی از محبوب‌ترین و پرمخاطب‌ترین برنامه‌های ۲ دهه گذشته صدا و سیما بود اما برنامه «۹۰» و متعاقب آن عادل فردوسی‌پور بعد از حضور علی‌فروغی در شبکه سوم سیما از آنتن حذف شد.

را داده باشد. آنچه از مقررات قانونی بر می‌آید بویژه ماده ۷ قانون آیین دادرسی کیفری، احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳ و احترام از برخوردهای این چنینی است. جعفرزاده می‌افزاید: گرداندن افراد خشن شاید با اهدافی چون نشان دادن اقتدار مراجع رسیدگی‌کننده از یک طرف و شکستن غرور و ابهت مرتکبان چنین جرایمی از طرف دیگر صورت گیرد اما به نظر من اقدام سریع و بموقع مجریان عدالت و تعیین کیفر متناسب برای آنان از چنین رفتارهایی مؤثرتر خواهد بود. از سوی دیگر لازم است برای پیشگیری از اقدامات شریانه چنین افرادی ضابطان حضور فعال و بموقع در مناطق جرم خیز داشته باشند تا مانع وقوع جرم شوند.

■ دورگردانی اشرار بازدارندگی ایجاد نمی‌کند
دکتر مجید صفاری نیا، رئیس انجمن روانشناسان اجتماعی ایران در این باره می‌گوید: روش گرداندن اشرار مصداق نظریه مدل‌سازی و یادگیری اجتماعی است. این نظریه به ما می‌گوید که در جامعه وقتی فردی کار خوبی انجام می‌دهد تشویق می‌شود و هرگاه شخصی کار مجرمانه‌ای مرتکب می‌شود تنبیه می‌شود. این روش در کشور ما سابقه تاریخی دارد و بیشتر از آنکه برای اشرار مؤثر باشد برای

«ایران» در گفت و گو با کارشناسان، دورگردانی اشرار را به بحث می‌گذارد

تنبیه یا نقض حقوق شهروندی

است موضوع قبح زدایی است. همانطوری که برای مجرم همیشه نخستین سرقت یا جنایت سخت و آزار دهنده است و شاید دچار عذاب وجدان شود اما وقتی جرم را مرتکب شد و قبحش ریخت دفعات بعدی براحتمی دست به ارتکاب جرم می‌زند و ناخودآگاه تبدیل به یک سارق و قاتل سریالی می‌شود. برای اشراری که دورگردانده می‌شوند نیز شاید مرتبه نخست قدری آزاردهنده باشد اما در دفعات بعدی با از بین رفتن قبح عمل یک مجازات عادی تلقی می‌شود و پس از مدتی نیز به عنوان یک تنبیه بی‌تأثیر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تعرض به متهم مجاز نیست

رئیس قوه قضائیه به دنبال پدیده اوباش گردانی اخیر تعرض به متهم ولو اوباش را جایز ندانسته و دستور برخورد با متخلفین را صادر کرد. طبق اعلام مرکز رسانه قوه قضائیه، در ماجرای اوباش گردانی اخیر، آیت‌الله رئیسی از همان لحظات اولیه اطلاع از این ماجرا، به دادستان تهران دستور داده است در خصوص مصداق تعدی از قانون و نقض حقوق شهروندی، با متخلفین اعم از بازپرس یا مأموران برخورد شود. رئیس قوه قضائیه ضمن تأکید بر برخورد قاطع و بی‌امان با اراذل و اوباش، حکم به تشهیر فقط در صلاحیت دادگاه و آن هم در چارچوب قوانین و مقررات می‌داند چرا که تعرض به متهم ولو اوباش به طور قطع مجاز نیست.

حفظ حقوق شهروندی در اولویت است

سایرین می‌تواند درس عبرت باشد و اقتدار پلیس را نشان بدهد. اما در مجموع چنین تنبیه‌هایی نمی‌تواند برای اشرار و مجرمان سابقه دار که از نظر صفات و ویژگی‌ها گرایش بسیاری به انجام اعمال مجرمانه دارند، بازدارندگی ایجاد کند. دقیقاً همانند فرد معتادی که به زور بخواهیم او را از مواد جدا کنیم ممکن است در لحظه و به صورت موقتی به سمت مواد نرود اما پس از آزادی و احساس امنیت دوباره به سمت اعتیاد خواهد رفت.

وی در ادامه می‌افزاید: ما در کشورمان سازمان‌های مختلفی از جمله سازمان اقدامات تأمینی، تربیتی، اصلاحی و... داریم اما هیچ کدام کار اصولی و حرفه‌ای انجام نمی‌دهند که منجر به بازپروری افراد شود.

آخر هفته گذشته اغلب صفحات شبکه‌های اجتماعی پر بود از تصاویر و فیلم‌های اشراری که از سوی پلیس دستگیر شده و در خیابان‌های پایتخت و مقابل چشمان زن و مرد و کودک و سالمند به اصطلاح دور گردانده می‌شدند. پلیس و دستگاه قضایی هدف از چنین اقدامی را تنبیه مجرمان و عبرت گرفتن بینندگان و البته آرامش خاطر کسانی بیان می‌کنند که از سوی این افراد مورد خشونت و جرم واقع شده‌اند اما بررسی واکنش مخاطبان نشان می‌دهد که این هدف چندان نیز به نتیجه نرسیده است.

گذشته از بحث قانونی بودن چنین مجازاتی، سؤال این است که آیا بواقع اشرار با چنین تنبیه نمایشی تغییر رفتار می‌دهند و پس از آزادی به عنوان یک فرد مثبت در جامعه به روال عادی زندگی باز می‌گردند یا اینکه چنین اعمالی در زندگی آنان تأثیر بسزایی نداشته و فقط برای لحظاتی آن هم از سر ناچاری جملاتی را مبنی بر ابراز ندامت بیان می‌کنند. به هر حال به اعتقاد بسیاری از روانشناسان تغییر رفتار مجرمان در یک یا دو جلسه تنبیه‌ای آن هم نمایشی محقق نخواهد شد و نیازمند بازپروری و توانمندسازی افراد ضرور است و به طور قطع نمی‌توان انتظار تغییرات محسوس را با چنین رفتاری داشت.

بی‌تردید مسئولان نیروی انتظامی خودشان بخوبی می‌دانند که مجرمان و اشرار سطح یک با گرداندن چند دقیقه‌ای در ملأعام هیچ‌گاه متنبه نمی‌شوند اما با این نمایش به نوعی می‌خواهند قدرت و اقتدار مجموعه پلیس را نشان دهند به گونه‌ای که افراد جامعه بدانند که پلیس با تمام توان در مقابل افراد شرور ایستادگی می‌کند و از طرفی هم با این کار آرامشی برای دل زخم خورندگان بیاورند.

اما نکته بعدی که قابل بحث و بررسی